

Forfatter: Knudsen, Jakob

Titel: Udrag fra Gjæring Afklaring

Citation: Knudsen, Jakob: "Gjæring Afklaring", i Knudsen, Jakob: *Gjæring Afklaring*, udg. af Poul Zerlang , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, cop. 1988, s. 403. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-knudsenj01val-shoot-idm140346603109600/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Gjæring Afklaring

hed og historisk fantasidrøm, men om forholdet mellem jordisk drøm og himmelsk virkelighed.

En overgang står Karl mellem to påvirkninger: højskolens og det moderne natursyns. Højskolesynet repræsenteres af højskoleforstanderen Meyer, det moderne natursyn af pastor Grabow, der læser Karl op til artium.

Meyer gør stærkt indtryk på Karl gennem sin veltalenhed og sin betoning af, at højskolelivet er et kraftliv. Så kan Wintrup nok så meget sige, at Meyer er det »æt møj ved«. Karl ser en overgang sig selv i heroisk kamp med jætterne med Henriette som sin valkyrie. Men da Meyer under forhandlingerne om en framenighed svigter ideen for ussel rammon, kommer Karl til at foragte ham.

Den anden påvirkning udgår fra pastor Grabow. Denne vantro pastor emeritus har flere livord: 1) *Gennemstrømme*, af tysk durchströmen, fra Goethe. 2) *Ligegyldighed*, som han fæls. oplever ved betragtningen af den schweiziske maler Böcklins »Frühling»: »He, he, he, – seer De ham, den gamle fløjtende Pan der paa Klippestykket ... han lader sig bare ganske rolig drive afsted med Tiden og fløjter Sommeraftenerne horte« (se ill. s. 427). 3) *Kontinuitet*: Naturen gør ikke spring, men udvikler sig roligt og sammenhængende. 4) *Enhed, helhed*: »Selve Ordet Enhed, Helhed – hvilken herlig Klang har det ikke i vort Øre,« sagde Pastor Grabow næsten i Prædiketone.»

Grabows synspunkter fragør det, der før kun følte som ulydighed af Karl. Nu tør han opleve naturen som noget positivt.

Medens læserens indsigt i Karls baggrund og foreløbige gæring udvikler sig over et tidsrum, præsenterer Rebekka sig fuldt færdig ved det første møde: »I næste Sekund saae han en ung Pige staa heune ved Trappegænderet, som førte op til Loftet. Hun lænede sig mod det med den ene Skulder, skydende Hoften en Smule frem, og hun smilede vistnok ad ham.»

Hendes baggrund fortæller sig i det halvdunkle. Også på det punkt er hun historieløs. 4 år gammel har hun mistet sine forældre og er vokset op hos sin rige onkel, Geheimeraaden. Om sine egne midler siger hun med aristokratisk distraktion, at hun »vist er meget rig«.

Allerede som sekstenårig har hun siddet ved Georg Brandes' kateder, medens han forelæste over naturalismen i England – med frie ånder som Byron og Shelley. Af pastor Grabow omtales hun som en